

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑΞΙΔΙΑ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Τουρίστες ή ταξιδιώτες;

Το κείμενο είναι (διασκευασμένο) άρθρο της Ελένης Φράγκου, που δημοσιεύτηκε στις 25.06.2009 στον ιστότοπο «Οδοδείκτες» (προσπέλαση 16.10.2021) με θέμα τα ταξίδια και την νοοτροπία των ανθρώπων που ταξιδεύουν.

Από τους πρώτους Δυτικοευρωπαίους περιηγητές, οι οποίοι από τον 15ο αιώνα [...] ταξιδεύουν στην ανεξερεύνητη τότε Μεσόγειο από επιστημονικό ενδιαφέρον, αρχαιολατρία ή με σκοπό την αρχαιοκαπηλία, μέχρι τα εκατομμύρια των τουριστών που επισκέπτονται στη σύγχρονη εποχή τη Μεσόγειο [...] έχουν μεσολαβήσει πολλά: μεγάλες οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές, επιστημονικές πρόοδοι, τεχνολογική επανάσταση, παγκοσμιοποίηση, κρίση θεσμών, εκδήλωση κρίσης στις προσωπικές σχέσεις των ανθρώπων, ανάδυση του υπαρξιακού αδιέξοδου ... και τόσα άλλα... Ο τουρισμός έγινε βιομηχανία που κινεί σε σημαντικό βαθμό τη διεθνή οικονομία, απασχολεί πάρα πολλούς εργαζόμενους και απευθύνεται σε εκατομμύρια πελατών διαφορετικού μορφωτικού και εισοδηματικού επιπέδου - όχι απαραίτητα σε κάποια ελίτ¹. [...]

Η κυρίαρχη εικόνα που παρουσιάζει σήμερα ο τουρισμός διεθνώς, έτσι όπως αυτή παρατηρείται και βιώνεται στην πράξη, αλλά και αποτυπώνεται στις διαφημίσεις, είναι μια θορυβώδης, εσωτερικά και εξωτερικά, μαζική και σπασμωδική κίνηση και μετακίνηση με σκοπό την εκτόνωση από το στρες, την αλόγιστη κατανάλωση, που εκφράζεται συχνά και με... λυσσαλέες επιδρομές στα μαγαζιά, το άσκοπο ξενύχτι, το «άραγμα» και άλλα παρόμοια. [...] Αυτή η σφοδρή επιθυμία για εκτόνωση ερμηνεύεται εν μέρει, αν λάβουμε υπόψη το γεγονός ότι το μεγαλύτερο διάστημα του έτους βιώνουμε έναν εγκλωβισμό μέσα στο επάγγελμά μας, που οι περισσότεροι δεν το αγαπάμε και το βλέπουμε μάλλον σαν καταναγκαστικό έργο, καθώς δεν μας ικανοποιεί εσωτερικά. Κι αν ακόμη εξασκούμε κάποιο επάγγελμα που μας ταιριάζει, αυτό είναι ενταγμένο σε ένα ευρύτερο σύστημα λίγο-πολύ αρρωστημένο, που μας καταπονεί και πολλές φορές μας εξουθενώνει ψυχολογικά. Περιμένουμε, λοιπόν, τις διακοπές, για να ξεκουραστούμε, να χαρούμε, να χαλαρώσουμε. Μόνο που, έχοντας, όπως φαίνεται, εθιστεί στον εγκλωβισμό, βγαίνουμε από το καλούπι

¹ Ελίτ: είναι μια μικρή ομάδα ισχυρών ατόμων που κατέχουν ένα δυσανάλογο μερίδιο πλούτου, προνομίων, πολιτικής εξουσίας ή ικανότητας σε μια κοινωνία.

που λέγεται δουλειά και μπαίνουμε απλώς σε ένα άλλο: αυτό που λέγεται διακοπές, δηλαδή ταβέρνα, θάλασσα, ξαπλώστρα, βόλτα, μουσείο, μπαράκι... [...]

Η επιλογή δε του προορισμού μας γίνεται κατά κανόνα με κριτήρια εξωτερικά: περιέργεια για κάτι που ακούσαμε, διαθέσιμα χρήματα, επηρεασμός από διαφημίσεις, γενική τάση του περίγυρου ή της εποχής, ζήλιες κ.ά. Σπάνια επιλέγουμε κάτι βασιζόμενοι σε μια βαθύτερη ανάγκη του εαυτού μας –άλλωστε πόσο συχνά στεκόμαστε σιωπηλοί να ακούσουμε τη φωνή του; Σπάνια γίνονται οι επιλογές μας από γνήσια φιλομάθεια, από αληθινό ενδιαφέρον για κάποιον τόπο και τους ανθρώπους του. [...]

A3. Στο κείμενο παρουσιάζεται η συμπεριφορά των ανθρώπων που κάνουν τουρισμό. Να εκθέσεις σε 200-250 λέξεις με ποιες επιλογές, κατά τη γνώμη σου, οι τουρίστες θα ένιωθαν πραγματικά ευχαριστημένοι με το ταξίδι τους. Υπόθεσε ότι το κείμενό σου θα δημοσιευτεί ως άρθρο στην εφημερίδα του σχολείου σου.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ (1912-1991)

Επιστροφή από τους Δελφούς

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από την ποιητική συλλογή του βραβευμένου ποιητή και πεζογράφου Νικηφόρου Βρεττάκου με τίτλο «Ο χρόνος και το ποτάμι» (1957). Το ποίημα ανθολογείται στην Ποιητική Ανθολογία (βιβλίο όγδοο) του Λίνου Πολίτη, Δωδώνη, 1977.

Δίπλα μας πάνω στο άρμα του, ταξίδευε ο Ηνίοχος².

Ακολουθούσαν πίσω μας οι Φαιδριάδες³.

Αντίλαλοι παράξενοι γύριζαν μες στη νύχτα,
μια νύχτα που δεν έμοιαζε όπως τις άλλες νύχτες
του κόσμου τόσο που, μπρος της, παραμέρισαν
ακόμα κι οι βασιλικές νύχτες των παιδικών μου χρόνων.

[...]

Πάνω απ' τα ελάτια του βουνού, ολόχρυσο, παιχνιδίζοντας,
έτρεχε ανάλαφρο μαζί μας το δρεπάνι του φεγγαριού,

² Ηνίοχος: το άγαλμα του Ηνίοχου βρίσκεται στο Αρχαιολογικό μουσείο των Δελφών

³ Φαιδριάδες: οι Φαιδριάδες πέτρες είναι δύο βραχύδη απότομα υψώματα πάνω από το Μαντείο των Δελφών.

σαν ελαφάκι, ώσπου έδυσε τέλος κι ο κόσμος άλλαξε
σάμπως να γύρισε ό Θεός σελίδα. Σάμπως να 'γινε
πάνω μας μια παράξενη άνοιξη, ο ουρανός
έμοιαζε με κλαδί ανθισμένο.

[...]

Βλέπαμε ο ένας τον άλλο παραξενεμένοι.
Δεν ξέραμε αν ήτανε νύχτα στη γη ή μέρα,
κάπου, σε κάποιον κόσμο άλλο. Και δεν ξέραμε
τι είχε συμβεί πάνω στη γη. Νιώθαμε την ψυχή μας
θησαυρισμένη μουσική. Φεύγαμε κι οι καρδιές μας
χτυπούσαν όπως το πρωί οι καμπάνες. Θα τελειώσει;

Μέσα μας ζούσαμε έναν φόβο. Τούτο το ταξίδι
μπορεί σε λίγο να τελειώσει; Θεέ μου, θα τελειώσει;
Και τι θα γίνει αυτό το φως όλο που αναδιπλώνεται
και ξεχειλίζει και κυλάει παντού, σε μian αδιάκοπη
άμπωτη⁴, σαν να μη χωράει; Τα πάντα έλαμπαν σάμπως
να βγήκανε όλες οι άνοιξες των αιώνων στο στερέωμα
και βάδιζαν σιγά -σιγά βαστάζοντας αστέρια
και λουλούδια στα χέρια
Ας μη τελειώσει!

[...]

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο θέματα που σου δίνονται. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Στο ποίημα περιγράφεται ένα ταξίδι διαφορετικό από τα συνηθισμένα που γνωρίζουμε και έχουμε βιώσει. Ποιες εικόνες προβάλλει και αξιοποιεί το ποιητικό υποκείμενο, για να αποτυπώσει το ταξίδι του; Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα σου προκαλούν οι εικόνες αυτές;

ή

⁴ Άμπωτη: η πτώση της στάθμης της θάλασσας λόγω παλιρροϊκών φαινομένων

2. Οι ταξιδιώτες στο ποίημα δεν θέλουν να τελειώσει το ταξίδι τους. Αν υποθέσεις ότι ταξίδευες μαζί τους, πώς θα περιέγραφες αυτή την ταξιδιωτική σου εμπειρία σε ένα κείμενο που θα ανεβάσεις στο προσωπικό σου ιστολόγιο;

Μονάδες 25